

V Bruseli 14. marca 2024
(OR. en)

7725/24

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0234(COD)**

ENV 296
COMPET 321
SAN 160
MI 299
IND 154
CONSOM 105
ENT 64
FOOD 42
AGRI 219
CODEC 797

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Rada
Č. dok. Kom.:	11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final
Predmet:	Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorou sa mení smernica 2008/98/ES o odpade – diskusia o smerovaní

1. Komisia 5. júla 2023 predložila návrh cielenej zmeny smernice 2008/98/ES (ďalej len: rámcová smernica o odpade), ktorý sa zameriava na dve odvetvia náročné na zdroje: textílie a potraviny. Návrh je neoddeliteľnou súčasťou výstupov z Európskej zelenej dohody a vychádza z iniciatív Komisie, ako sú nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo, stratégia „Z farmy na stôl“ a stratégia EÚ v oblasti udržateľných a obehových textílií.

2. Komisia predložila legislatívny návrh a sprievodné posúdenie vplyvu pracovnej skupine pre životné prostredie 12. júla 2023. Pracovná skupina pre životné prostredie návrh podrobne preskúmala a prispela k práci predsedníctva na kompromisných zneniach počas ďalších šiestich zasadnutí. Predsedníctvo na základe týchto rokovaní a písomných pripomienok, ktoré predložili delegácie, pripravuje mandát Rady na rokovania, ktorý sa uverejní pred ukončením legislatívneho cyklu. Na dosiahnutie ďalšieho pokroku v súvislosti s týmto spisom je potrebné, aby Rada poskytla politické usmernenie k dvom záležitostiam.
 3. S cieľom usmerniť rokovania na nadchádzajúcom zasadnutí Rady (životné prostredie) 25. marca 2024 vypracovalo predsedníctvo podkladový dokument a otázky uvedené v prílohe k tejto poznámke.
-

**Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2008/98/ES
o odpade**

– poznámka predsedníctva s otázkami pre ministrov –

Zmena rámcovej smernice o odpade, ktorú Komisia predložila 5. júla 2023, sa zameriava na dve odvetvia náročné na zdroje: textílie a potraviny a jej cieľom je posilniť pokrok EÚ v rámci Európskej zelenej dohody a iniciatív Komisie, ako sú nový akčný plán pre obehové hospodárstvo, stratégia „Z farmy na stôl“ a stratégia EÚ v oblasti udržateľných a obehových textílií. Cieľom tohto pozmeňujúceho návrhu je znížiť vplyv nakladania s textilným odpadom a vzniku potravinového odpadu na životné prostredie a klímu a usiluje sa zvýšiť kvalitu životného prostredia a zlepšiť verejné zdravie v týchto oblastiach v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a prispieť k potravinovej bezpečnosti.

Súčasný stav rokovaní v Rade

Návrh skúma pracovná skupina pre životné prostredie. Jej prezentácia sa uskutočnila počas španielskeho predsedníctva na zasadnutí pracovnej skupiny pre životné prostredie 12. júla 2023. Ministri si na zasadnutí Rady pre poľnohospodárstvo a rybárstvo 23. októbra 2023 vymenili názory na návrh.

Belgické predsedníctvo venovalo podrobným rokovaniam o návrhu šesť zasadnutí pracovnej skupiny pre životné prostredie. Členské štáty vyjadrili celkovo pozitívne reakcie na ciele návrhu, pokiaľ ide o potravinový aj textilný odpad. Po dôkladnej diskusii na zasadnutiach pracovnej skupiny pre životné prostredie predsedníctvo predložilo návrh revidovaného znenia, v ktorom sa uvádzajú zmeny týkajúce sa politických aj technických aspektov, riešenie kľúčových otázok, objasnenie návrhu doplnením vymedzení pojmov a zabezpečenie zosúladenia s inými právnymi predpismi (o odpade).

Potravinový odpad

V súčasnej rámcovej smernici o odpade sa už predpokladá, že členské štáty prijímú programy na predchádzanie vzniku potravinového odpadu a ako jedno z opatrení, ktoré by okrem iných mali zahrnúť, uvádza podporu darovania potravín. Delegácie vo všeobecnosti uvítali navrhované nové opatrenia na predchádzanie vzniku potravinového odpadu, ako aj návrh predsedníctva objasniť, že tento zoznam je minimálnym zoznamom opatrení, ktoré členské štáty prijímú vo svojich programoch predchádzania vzniku potravinového odpadu (FWPP). Niektoré delegácie chcu do tohto zoznamu doplniť ďalšie opatrenia, a to buď do článku, alebo do prílohy IV ako príklady, pričom niektoré iné požadovali väčšiu flexibilitu, pokiaľ ide o opatrenia na predchádzanie vzniku potravinového odpadu, ktoré sa majú prijať.

Rozsah navrhovaných právne záväzných cieľov znižovania objemu potravinového odpadu pokrýva spracovanie a výrobu, maloobchodnú a inú distribúciu potravín, reštaurácie a stravovacie služby, ako aj v domácnosti. Konkrétnejšie sa navrhujú tieto ciele, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030 na vnútroštátnej úrovni:

- znížiť mieru vzniku potravinového odpadu pri spracovaní a výrobe o 10 % v porovnaní s objemom vzniknutým v roku 2020,
- znížiť mieru vzniku potravinového odpadu na obyvateľa, spoločne v maloobchodnej a inej distribúcii potravín, v reštauráciách a stravovacích službách a v domácnostiach, o 30 % v porovnaní s objemom vzniknutým v roku 2020.

Diskutovalo sa o tom, že v návrhu sa nestanovuje cieľ zníženia objemu odpadu pre prvovýrobu. Plánované preskúmanie do konca roka 2027 sa môže touto otázkou zaoberať a rozšíriť ciele na ďalšie fázy potravinového dodávateľského reťazca.

Pokiaľ ide o navrhované cieľové úrovne, v diskusiách sa skúmali možné vyššie alebo nižšie cieľové úrovne na základe rôznych požiadaviek členských štátov. Jedným z hlavných bodov diskusie o navrhovaných cieľoch bola otázka nejedlej frakcie potravinového odpadu, ktorá sa nedá ľahko znížiť. Pokrok v tejto otázke nie je v tejto fáze možný, lebo nie je dohodnutá definícia jedleho potravinového odpadu a chýbajú príslušné údaje za roky 2020 a 2021. Týmto pozmeňovacím návrhom by sa malo podporiť zlepšenie metód merania jedlej frakcie potravinového odpadu a malo by sa v ňom uviesť, že preskúmanie v roku 2027 sa zameria na cieľ týkajúci sa jedlej frakcie.

Členské štáty vyjadrili obavy v súvislosti so základným rokom vzhľadom na vplyv pandémie CoViD-19 v roku 2020. Členské štáty uvítali možnosť použiť skorší referenčný rok, ak sú k dispozícii potrebné údaje. Členské štáty tiež navrhli, aby bolo možné použiť neskorší referenčný rok.

V technických diskusiách sa skúmal aj možný korekčný faktor, ktorý by zohľadňoval vplyv cestovného ruchu na úrovne potravinového odpadu.

Odpadové textílie

Pozmeňujúcim návrhom sa zavádza systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov pre textílie, čím sa výrobcovi textilu ukladá povinnosť pokryť náklady na nakladanie s textilným odpadom. Tieto systémy potom podnietia znižovanie odpadu a zvýšia obehovosť textilných výrobkov. Členské štáty vo všeobecnosti vyzvali na zahrnutie mikropodnikov do systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu, pričom uznali potrebu a možnosť zmierniť neprimerané administratívne zaťaženie týchto výrobcov.

S cieľom zabrániť nedostatočnému financovaniu systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu v členských štátoch, v ktorých prichádzajú na trh použité textílie vo veľkej miere, sa navrhlo, aby členské štáty mali možnosť zahrnúť do systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu komerčných prevádzkovateľov opätovného použitia, aby sa pokryli náklady na spracovanie textilného odpadu. Režim financovania systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu by mala Komisia posúdiť v neskoršej fáze.

Jedným z cieľov návrhu, ktorý členské štáty podporujú vo veľkej miere, je zastaviť nezákonnú prepravu odpadových textílií vydávaných za použité textílie. Z tohto dôvodu sa v návrhu stanovuje, že pred fázou profesionálneho triedenia sa všetky oddelene zozbierané použité a odpadové textilné výrobky, výrobky súvisiace s textíliami a obuvnícke výrobky (ďalej len „textil“) považujú za odpad s výnimkou použitého textilu, ktorý prevádzkovatelia opätovného použitia alebo subjekty sociálneho hospodárstva na zbernom mieste od koncových používateľov profesionálne posúdia ako vhodný na opätovné použitie, a ktorý by sa preto nemal považovať za odpad. Profesionálne triedenie by malo umožniť jasné rozlíšenie medzi prepravou odpadu z textilu a prepravou použitého textilu určeného na opätovné použitie. Preprava odpadových textílií (určených napríklad na recykláciu alebo prípravu na opätovné použitie, akým je ďalšie triedenie alebo oprava) bude naďalej podliehať nariadeniu o preprave odpadu, zatiaľ čo profesionálna preprava použitých textílií, ktoré nie sú odpadom a sú určené na opätovné použitie, bude podliehať osobitným ustanoveniam rámcovej smernice o odpade.

Subjekty sociálneho hospodárstva zohrávajú kľúčovú úlohu v existujúcich systémoch zberu textilu v členských štátoch. V návrhu sa uznáva ich kľúčová úloha v existujúcich systémoch zberu textílií a jeho cieľom je zachovať a podporiť ich činnosti v oblasti nakladania s použitými textíliami v kontexte rozšírenej zodpovednosti výrobcu. Predsedníctvo navrhlo jasne vymedziť subjekty sociálneho hospodárstva s cieľom vyhnúť sa medzere v právnej úprave, chrániť činnosti subjektov sociálneho hospodárstva a objasniť ich povinnosti, pokiaľ ide o podávanie správ a triedenie.

Okrem už existujúcich povinností členských štátov zaviesť triedený zber textílií do 1. januára 2025 sa v návrhu uvádza, že členské štáty zabezpečia, aby sa v systéme zberu zriadenom organizáciami zodpovednosti výrobcov trvalo navyšovala miera triedeného zberu s cieľom dosiahnuť technicky uskutočniteľné úrovne triedeného zberu, pričom sa budú zohľadňovať osvedčené postupy.

Vzhľadom na nedostatok spoľahlivých údajov sa v návrhu nestanovujú žiadne ciele v oblasti predchádzania vzniku, opätovného použitia alebo recyklácie odpadových textílií. V prípadnej doložke o preskúmaní do konca roka 2028 by sa mohla Komisia poveriť, aby zvažila stanovenie cieľov v oblasti predchádzania vzniku, zberu, prípravy na opätovné použitie a recyklácie odpadových textílií.

Otázky pre ministrov

- *Súhlasíte s tým, že navrhované záväzné ciele sú vzhľadom na rozsah a dostupné údaje zozbierané pri nedávnom monitorovaní potravinového odpadu primerané a vykonateľné, aby členským štátom pomohli dosiahnuť cieľ udržateľného rozvoja, ktorým je zníženie celosvetového potravinového odpadu na obyvateľa na maloobchodnej a spotrebiteľskej úrovni o 50 % a zníženie potravinových strát vo výrobných a dodávateľských reťazcoch do roku 2030?*
 - *Domnievate sa, že vzhľadom na potrebu riešiť vplyv textilného odpadu na životné prostredie navrhovaná rozšírená zodpovednosť výrobcov textilu je účinným opatrením založeným na zásadách hierarchie odpadového hospodárstva, ktoré zároveň rešpektuje a posilňuje úlohu subjektov sociálneho hospodárstva?*
-